Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: HE 212/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE:n käsittelyyn on yhdistetty seuraavat aloitteet:

> KAA 3/2015 vp Kansalaisaloite lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusasteikon koventamisesta ja tähän aloitteeseen yhdistetyt lakialoitteet LA 21/2015 vp ja LA 96/2017 vp
>
> LA 14/2015 vp Lakialoite laiksi rikoslain 8 luvun 1 §:n muuttamisesta
>
> LA 45/2015 vp Lakialoite laiksi rikoslain 8 luvun 1 ja 6 §:n muuttamisesta

<u>Lakivaliokunnan kuuleminen 14.11.2018 klo 9.00</u>

> Asianajajaliitto ei puolla hallituksen esitystä lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistuksen korottamisesta neljästä vuodesta kuuteen vuoteen.
>
> Nykyisen rangaistusasteikon maksimi, 4 vuotta, mahdollistaa riittävän ankaran rangaistuksen kaikille säännöksen soveltamispiiriin kuuluville teoille. Lisäksi perusmuotoisesta hyväksikäytöstä ja törkeästä tekomuodosta säädettyjen rangaistusten tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa keskenään.
>
> Hyväksikäyttörikosten tekotapojen kirjo on suuri ja se edellyttää riittävää väljyyttä rangaistusasteikolta, mutta rangaistuasteikon liian suuri vaihteluväli on riski epäyhtenäisen oikeuskäytännön lisääntymisestä. Perusmuotoisen teon rangaistusmaksimin korotus aiheuttaa paineita törkeän tekomuodon rangaistusasteikon muuttamiseen.
>
> Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite rangaistuskäytännön ankaroitumisesta törkeimpien lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten osalta on Suomen Asianajajaliiton hyväksymä. Hallituksen esitys ei palvele tämän tavoitteen saavuttamista.
>
> Rangaistusmaksimin korottaminen laajentaisi viranomaisten oikeutta pakkokeinojen käyttöön tavalla, jota ei lievimpien tekoja osalta voida pitää perusteltuna.
>
> Asianajajaliitto ei puolla esitystä uuden *törkeä lapsenraiskaus* -nimisen rikoksen lisäämisestä RL 20 lukuun.

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 194, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatforbundet.fi

Ehdotuksen mukainen tekninen ratkaisu, joka johtaisi tuomitsemiseen yhdestä rikoksesta nykyisen kahden rikoksen asemasta, on sinällään kannatettava ja selkeyttäisi nykytilannetta. Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että sukupuoliyhteys lapsen kanssa katsotaan aina raiskausrikokseksi.

Ehdotus ei paranna kaikkein nuorimpien lasten asemaa tilanteissa, joissa he joutuvat sukupuoliyhteyden kohteeksi. Asianajajaliiton näkemyksen mukaan kiireisin uudistuksen tarve koskee heitä.

RL 20 luku on lukuisten uudistusten myötä muotoutunut kokonaisuudeksi, jossa kullakin yksittäisellä kriminalisoinnilla on oma asemansa suhteessa muihin tekomuotoihin. Uuden rikosnimikkeen lisääminen tulee toteuttaa tarkastelemalla yhtäaikaisesti kaikkia seksuaalirikoksia koskevia säännöksiä, niiden ajallista ja asiallista soveltamisalaa sekä rangaistusasteikkoa.

Teknisen toteutuksen osalta ehdotettu kriminalisointi on poikkeus yleiseen lainsäädäntötekniikkaan, sillä lainsäädäntöön ei sisälly perusmuotoista lapsenraiskaus-nimistä rikosta.

Koska vireillä on hanke kaikkein pienimpiin lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten oikeudenmukaisesta kriminalisoinnista, tulee kaikkia muutostarpeita tarkastella yhtäaikaisesti selkeän ja oikeudenmukaisen kokonaisuuden varmistamiseksi.

Kansalaisaloitteen ja siihen liitettyjen lakialoitteiden sisältämä ehdotus törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön minimirangaistuksen korottamisesta vähintään kahdeksi vuodeksi on sinällään kannatettava tavoite.

Lakialoitteet lapsiin kohdistuvien törkeimpien seksuaalirikosten vanhentumisaikojen pidentämisestä ovat nekin joissakin tilanteissa perusteltuja.

Kaikkien nyt esillä olevien ehdotusten osalta Suomen Asianajajaliiton näkemys on, että uudistukset tulee toteuttaa tarkastelemalla RL 20 luvun rikoksia kokonaisuudessaan ja keskittymällä erityisesti hyvin pienten lasten asemaan seksuaalirikosten uhreina.

Helsingissä 13. päivänä marraskuuta 2018

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

LAATI

Liisa Tarvainen
asianajaja, Tampere
Asianajotoimisto Harsia & Tarvainen Ky